

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserat
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava enkrat, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

Vpravljalna prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 241.

V Ljubljani, v ponedeljek, 19. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Deakova slavnost.

V soboto je bilo sto let, ko se je porodil František Deák, ki ga Madjari prištevajo prvim svojim državnikom, slavé kot najmodrejšega sina svojega naroda, kot posebjeno modrost, pravičnost in nesebično ljubezen do naroda svojega. In v istini, Deakovo ime je v zgodovini ogrski in posebno v zgodovini madjarskega roda zapisano z neminljivimi črkami. Po pravici so ga sorojaki imenovali „modrega očeta naroda“, ki si za svoje delo, svojo požrtvovalnost in velike zasluge za madjarski narod ni izgovoril mesta v Pritaneju.

Neravno, da ga proslavljajo ob stoletnici njegovega rojstva in polagajo vence na njegove spomenike. Toda, najdostojnejše se proslavlja velik mož, oče naroda, ako njegova politična modrost živi v narodu, ako imajo dela njegova trajno vrednost in stalnost.

In morda ni le slučaj, da na Ogrskem slave stoletnico moža, ki je duševni oče avstro-ogrske nagodbe, ravno v času, ko na vseh koncih in krajih poka poslopje dualizma, ko že mesece in mesece Deakovi potomci sami pokopujejo avstro-ogrsko nagodbo, rušijo njegovo zgodovinsko delo. Le gola hinavščina je, ako grof Apponyi kliče madjarski mladini v svojem slavnostnem govoru: „Deakov duh naj živi, on naj nas vodi ter določa osodo domovine“. Ko bi Deak danes vstal iz groba, ne poznal bi svojih potomcev, zatajil bi duha, ki mu ga podtikajo epigoni.

Po nesrečni avstrijsko-pruski vojski je cesar poklical Deáka ter mu naznanil, da hoče mir in spravo z Ogrji. In Deák je bil toli plemenit, da ni hotel do skrajnosti izrabiti vladarjeve zadrege. Nesreča za Avstrijo je le bila, da je pogajanja z Ogrji glede nagodbe vodil bivši saksonski baron Beust. Odličen član ogrske delegacije se je tedaj izjavil: »Ogrji smo vedeli iz skušnje, da moramo na Dunaju prav veliko zahtevati, ako hočemo nekaj doseči. Zato smo se kar zažudili, ko nam je Beust vse dovolil«.

In vendar, kaj je bila in kaj je namestila Deakova nagodba iz leta 1867? Nagodba je bila v prvi vrsti sprava mej krono in ogrskimi narodi po tridesetletnem ustavnem boju. Dalje je Deak dobro uvidel, da morajo divji boji mej narodi v državi za hegemonijo, za nadvlado, onemogočiti vse idealne in praktične smotre habsburske države, ako se ti boji ne omeje po zakonitih mejah. Zato je hotel v zakonu določiti pravice vladarjeve, brez katerega ni prave ogrske države, na drugi strani pa narodom ustvariti pogoj za razvoj v okviru države, nerazdeljive pod žezlom enega vladarja.

In danes? Isti Madjari, ki proslavljajo Deakovo ime, zatajujejo duha njegova nagodbe. Sin Košutov danes celo javno trdi, da se je Deak motil v vseh svojih načrtih in nadejaj. Da, Deak je spravil narod s kraljem, a danes kličejo zastopniki naroda, da sprave ni bilo. Deak je učil svoj narod, da je sam preslab za samostojno državo, a danes kriče njegovi poslanci, da je zveza z Avstrijo za Ogrje le nesreča. Deak je učil svoj narod, da more le pravičnost do drugih narodov ojačiti skupno ogrsko domovino, a njegovi potomci ne poznajo zakona v varstvo drugih narodov, marveč je le madjarska neomejena hegemonija smoter merodajnih mož.

Deak je umrl, a ž njim tudi njegov duh, in vsled tega se ruši tudi njegovo delo. Dualizem v svoji prvotni obliki razpada. Deak spi nevzdravno spanje na pokopališču pri Pešti in sanja o stalnosti svojega dela, o nerazrušnosti avstro-ogrske nagodbe. Tudi stari grof Andrassy je mrtev, edino le vladar živi od onih treh, ki so podpisali spravo. Ogrski državniki, ki baje prisegajo na Deakovo nagodbo iz leta 1867, pa se vrste pri vladarju s komentarji avstro-ogrske nagodbe. In vladar jim odgovarja: »Deak mi je to drugače tolmačil«. V 27 letih po Deakovi smrti se zdi, kakor da bi nikdar ne bilo Deaka ali da je vse, kar je on namerl, bilo le kovarstvo.

Kriza na Ogrskem.

Pri zadnjih avdijskih ogrskih državnikov pri cesarju se je razpravljalo tudi o načinu, kako bi novo ogrsko ministrstvo se izjavilo v zbornici o znanem Körberjevem govoru, kajti gotovo je, da bo opozicija to zahtevala v zbornici. O tem oziru bo »potrebna« nekaka kapitulacija pred opozicijo. Glede vojaškega programa liberalne stranke je cesar izrekel nekaj želja o formuliranju teh zahtev. Cesar se menda noče udati vsem tozadevnim željam liberalne stranke in opozicija radi tega že ropota v svojih glasilih, da se »kralj postavlja v nasprotje z narodom«. Opozicija vnovič zagotavlja, da bo kot en mož stala za madjarsko armadno poveljevanje. Ako se bo od strani krone poskušala sila, tedaj bo narod odgovoril s tem, da ne bo hotel plačati davkov in ne dati vojaških novincev. Ko se je Lukacs vrnil z Dunaja v Budimpešto, je v soboto imel odsek devetorice, ki je sestavil vojaški program liberalne stranke takoj sejo, katere se je udeležil tudi Lukacs. Čuje se, da je Lukacs pri svoji zadnji avdijski cesarju predložil popolni imenik novih ministrov in da je cesar dotično sestavo novega ministertva odobril.

V nemških političnih krogih sodijo, da naj bo novi ministrski predsednik Tisza, Andrassy ali Lukacs, vendar se dolgo ne bo mogel vstrajati, ker ne bo imel zanesljive vladne večine. Vlada naj bi narodnostim na Ogrskem izjavila, da jih hoče vpoštovati po postavi z l. 1868 in dobila tako zase pri nekih volitvah gotovo 60 nemadjarskih poslancev z Ogrskega, katerim bi se pridružilo še 40 hrvatskih poslancev in bi ji torej bilo treba z nekako novo konservativno strujo pridobiti 150 madjarskih poslancev, da bi imela trdno večino. Teh nasvetov pa novo ministrstvo gotovo ne bo vpoštevalo, ker za vso zadevo stoji zvit liberalac Wekerle.

Iz deželni zborov.

V moravskem deželnem zboru je poslanec Perek stavil jako umesten nasvet, naj se določi, da otroci smejo hoditi le v take šole, katerih učni jezik razumejo. Predlog se je oddal odseku. Poslanec Zašek je utemeljeval svoj predlog za spremembo volivnega reda. Predlog se je oddal odseku za volivno reformo. Poslanec dr. Hrušar je predlagal addresso na cesarja.

Deželni zbor v Šleziji je deželni zvezi Raiffeisenovih posojilnic dal 6000 K letne podpore.

V bukovinskem deželnem zboru so poslanci prof. Hermann in tovariši predlagali dežel. prispevek za zgradbo novega vseučiliškega poslopja v Černovicah.

Stajarski deželni zbor bo razpravljaj prihodnje dni o zgradbi nove bolnišnice. Dalje se bo pečal deželni zbor s predlogom, naj dežela najame 12 mil. kron posojila.

Zavezniki Avstrije.

V soboto zvečer je bila v Rimu pred avstrijskim poslaništvom velika demonstracija. Množica je klicala: »Doli z Avstrijo!« Policija je poklicala na pomoč vojaštvo. V Trstu prirejajo demonstracije pred laškim

konzulatom s klici: »Živio Italija!« V Italiji prirejajo tudi demonstracije pred avstrijskim konzulatom, a z razliko, da vzklikajo: »Doli z Avstrijo.« Pa naj bi se mi radi tega jezili, ko nam od vseh strani zatrjujejo, da »višji oziri« zahtevajo podpirati Italijane?

Carinska vojna?

V tržaškem laškem listu priobčil je L. Luzzatti članek, v katerem pravi, da je prišla Avstro-Ogrska vsled notranjih razmer z ozirom na trgovinsko pogodbo z Italijo do sledečega dilema: ali carinska vojna, ali pa odmakniti sedanjo odpoved trgovinske pogodbe. Do tega pa je prišla Avstro-Ogrska, ker nisti zbornici še sprejeli carinskih pogodb v obeh parlamentih, dunajskem in ogrskem namreč, in ker je sedaj premalo časa do novega leta, da bi se moglo skleniti v tem kratkem času novo trgovinsko pogodbo z Italijo. Ker pa je Avstrija leta 1902 podpisala v mesecu juliju pogodbo trozveze, v kateri so se države obvezale, da si pojejo jedna drugi na roko v trgovinskih pogodbah, odpasti mora carinska vojna med Italijo in Avstrijo in stara trgovinska pogodba mora priti med obema državama v veljavo na vsak način. — Avstrijski vinogradniki, veselite se trozveze, veselite se še nadalje nad vinsko klavzulo. In še avstrijski vinogradniki zapuste svoje vinograde in jo odkurijo v Ameriko, potem pa le vprašaj za vzrok, ko dobiš v odgovor: Taka je avstrijska politika!

Iz brzojavk.

Rim. Dne 16. t. m. je hotel Zanardelli videti vse ministre, ki so navzoči v Rimu. »Italie« pravi, da se je Zanardelli odločil za odstop. Pričakoval bo samo še povratek kralja iz Francoske, kateremu naznani svoj namen.

Pariz. Kraljica Helena bo spremljala laškega kralja tudi v London.

Dunaj. Listi javljajo, da dospe lord Methuen dne 20. t. m. popoldne na Dunaj ter se nastani na angleškem poslaništvu. Dne 21. t. m. bo vsprejet od cesarja v posebni avdijski, da izroči vladarju maršalsko palico, nakar bo pozvan na obed na cesarskem dvoru.

Armentieres. Radi udeleževanja na zadnjih požigih in radi plenjenja je bilo nadalje prijetih po vojaštvu 41 štrajkovcev. Odbor štrajka pozivlja delavce, naj odklonijo pogoje fabrikantov.

Saragosa. Kralj Alfonz je dospel semkaj in se nastanil v škofijski palači.

Valencia. Mestni samostan je zuitov čuvajo redarji, ker se je bati napada na istega.

Berolin. Radi poročila, da nemški cesar namerava na nekom otoku zgraditi grad, v katerem bi bil varen pred socialisti, je bil obojen urednik »Vorwärtsa« Karol Leid na devet mesecev in urednik Julij Kaliski na štiri mesece zapora.

Rim. »Italie« priobčuje pogovor z odličnim ruskim politikom, ki zagotavlja, da ruski car vendarle obišče Rim.

Plzen. Za po odstopu državnega poslanca Schwarza izpraznjeni mandat kandidirajo češki radikali dež. poslanca Kalina, Mladočehi pa profesorja Zipera. Pri dopolnilni deželnozborski volitvi v okraju Nove Stražice, ki bo dne 24. oktobra, bo Udržal kandidiral kot samostojen kandidat. Proti njemu kandidira češki narodni socialac Choc.

Praga. Listi poročajo, da je poslanec Herold že izjavil, da obdrži svoj državnozborski mandat.

Essen. Japonski častniki, ki so bili pri Krupp, da sprejemajo vojne potrebščine, so naenkrat poklicani v domovino. Na Japonsko je odposlanih mnogo novih topov.

Tokio. Pri gradnji nasipov v Port Arthurju uslužbeni japonski delavci so odpušteni.

Belgrad. Oni srbski častniki, ki so bili radi dogodkov v Nišu obojeni v ječo nad eno leto, bodo prepeljeni v Požarevac. Ostali ostanejo v Belgradu.

Rim. Zdravje Zanardellijevo je vedno slabše. Čuje se, da bo kralj z vodstvom poslov poveril Zaratto.

Rim. Po vseh mestih se vrše velike francosko-laške pobratimske slavnosti. Občinstvo povsod zahteva od godb, da igrajo marzeljizo.

Lvov. Vseučilišče je bilo zaprto samo za soboto. Osem demonstrantov je že relegiranih. Pred rusinskimi društvi so poljski dijaki priredili demonstracije. Poljski dijaki danes puščajo k predavanjem le one rusinske dijake, ki pod častno besedo izjavijo, da se ne bodo udeleževali izjav proti poljskim profesorjem.

Inomost. Združeni konservativna in kršč. socialna stranka bodeta odslej imeli skupen naslov: »Združena katoliško-konservativna in krščanska socialna stranka« ter tudi skupen program.

Dunaj. Kralj belgijski je v uniformi 27. pešpolka jako klaverno izgledal. Vidi se mu, da je bolehen. Kralj skuša pridobiti posredovanje našega cesarja o zadevi Kongo države, radi katere se je Angleška pritožila na vlasti, da se pod belgijsko oblastjo ondi kruto postopa s prebivalstvom. Angleška je pridobila na svojo stran že Francosko, Portugalsko in Špansko očitno z namenom ondotni položaj izrabit v svojo korist. Z Dunaja je odpotoval belgijski kralj v Pariz. Belgijski kralj je odklikoval polkovnika 27. pešpolka v Ljubljani Stefana Vučetića z velikim redom Leopoldovega reda.

Rim. Sv. oče je določil, da bo tajni konzistorij dne 9. novembra, javni pa dne 12. novembra.

Budimpešta. Slavnosti v spomin Deakove stoletnice so bile velikanske. Udeležil se je slavnosti kot zastopnik kraljev dvorni maršal grof Ludovik Apponyi, ki je položil v vladarjevem imenu na spomenik vence z napisom: »Spominu Frana Deaka — njegov hvaležni kralj«.

Pariz. Laška kraljeva dvojica je večeraj zapustila Pariz.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Ciril Pirc v deželnem zboru. Iz Kranja nam pišejo: Našemu Cirilčku se še sanjalo ni, ko je bil izvoljen poslancem, da bo tako klaverno vlogo igral v deželni zbornici, kakor je sedaj mora igrati. Mož se nam smili. Vedno bolj potrtr prihaja iz Ljubljane. Ni čudo! Mislil je, da pojde v klub narodnih mož, kjer bode po naročilu »Gorenjskega Sokola« junaško dvigal sokolsko pero v boju proti Nemčurjem, starim sovražnikom domovine; sedaj pa mora biti prištet med poslušne sluge nemških veleposelstnikov. Kot pravi svobodnjak je bil pred dvema letoma še ves navdušen za svobodo naroda in razširjenje volivne pravice, sedaj pa mora čuti od lastnih pristašev očitanja, da dela in delati mora le za zvezo z Nemci in za predprave nemških baronov. Obetal je Kranju vodovod, sedaj pa, ko katoliško-narodna stranka želi spraviti vodovodne zadeve na dnevni red, mora se tumpiti in delati obstrukcijo ter spravljati v žep nezasluzene kronice za dijete. Te uboge kronice so mu edina tolažba in odškodnina za odplule ideale o poslaniškem delovanju. »Res daleč v močvirje je prignal Švegelj svoje politične backe«, pravijo trdno narodni Kranjci. To je maščevanje usode, ker njih trkanje na narodno-napredne prsi ni bilo odkritosrčno. Pokazalo se je, da imajo mežnarji pri zadnjih podružnicah gorenjskih več srca za naš narod in več narodnega ponosa, kakor prvaki napredno liberalne stranke, ki se jenedaj imenovala narodno. Boga hvalimo, da naša mladina še ni zašla na pot narodnega okuženja in da se utegnejo zjasniti vremena Kranjcem.

Faj! Interpelacija dr. K r e k a zaradi disciplinarne preiskave proti poslancu Jakliču »Narodovcem« prav ne hodi. V »Narodu« pogrevajo svojo laž, ki preseda celo liberalnim učiteljem, da je Jaklič v preiskavi zaradi zanikrnosti. Obilno gradivo o vsej stvari imamo zbrano in med tem je tudi ovadba, ki je bila v imenu trgovsko-obrtnega društva spisana v uredniških prostorih »Naroda« in odposlana na deželni šolski svet. Vsa stvar bo priobčena tukaj, ko dež. šolski svet izreče svoje mnenje o predlogih okraj. šol. sveta. Stvar je zanimiva.

Osebnost. Profesor na tukajšnji II. državni gimnaziji g. Ignacij Fajdiga je pomaknjen v VII. plačilni razred.

K volivni reformi na Štajerskem. Nemška ljudska stranka je pokazala pri pogajanjih za volivno reformo v štajerski deželni zbor silno sovrastvo do kmeta, ker se odločno protivi pomnožitvi kmetijskih mandatov. Za Gradec zahteva 10 mandatov. Novo četrti kurijo hoče pomešati tako, da bi bile pravice kmetov kolikor mogoče zaščene. Nastop nemške ljudske stranke izvira iz sovrastva do Slovencev. V političnem odseku štajerskega deželnega zbora je imenom Slovencev zahteval dr. Dečko, naj se število poslancev veleposestva zniža od 12 na 6, naj zviša cenzus na 700 kron in naj se izbriše pravice dež. deske. Dr. Hrašovec je zahteval, naj bodo vsi trgi uvrščeni v mestne skupine in da se število spodnještajerskih poslancev iz kmetake skupine zviša od 8 na 10 in sicer naj bi odsej bil združen v tej zadevi okraj Ptuj z Ormožem ter naj bi volil 2 poslance, okraj Ljutomer Radgona naj bi bil ločen od Ormoža in naj bi volil 1 poslanca, istotako naj bi bil ločen kmetaki okraj Konjice Šmarje od okraja Celje in naj sam volil enega poslanca.

Za mesto višjega poštnege oskrbnika v Gorici je hud boj med Lahi in Slovenci. Lahi hočejo pri tej priliki uveljaviti svoje strankarstvo in hočejo na to mesto Lshona, dasi ima pošta v Gorici največ posla s Slovenci. Lahom je samo za strankarstvo, ne pa da bi dobil to mesto kakve ščak. Zato se laški listi srdito zaganjajo v g. Fr. Furlanija, višjega poštnege kontrolorja v Carigradu, o katerem se čuje, da utegne biti imenovan višjim poštним oskrbnikom v Gorici.

Novo izobraževalno društvo se je osnovalo v nedeljo v Dobriču. Govorili so domači župnik, dr. Kerk in tajnik žužemberškega društva Kastelic. Udov je pristopilo okoli 60. Za zabavo so skrbeli žužemberški tamburaši.

Osebnost s Štajerskega. Umrli je na Dobriču pri Celju veleposestnik g. Fr. Orosel. — Vodstvo davčnega referata pri novemu okrajnemu glavarstvu v Konjicah je dobil finančni koncipist dr. Fr. Stožir. Prideljen mu je davčni praktikant Čepin. — Davčni inspektor g. dr. Oplustil v Ljutomeru je prestavljen v Slovenijo gradec. — V Ljutomer pride davč. višji inspektor in Slovenjega gradca Adolf vitez Klotič.

Prvi sneg na Dolenjskem. Včeraj je po nekaterih krajih na Dolenjskem snežilo.

Med Rakekom in Postojno je včeraj padel sneg.

Iz Gorice sa nam piše: V petek sem prišel iz Branice, kjer sem bil na posetu pri tamošnjem g. žup. v Vipavo. Prišel sem v gostilno h Hribu zahtevam vžigalice Cirilove družbe. A niso jih imeli. Grem k Silvestru, tudi ne. Pridem v trafiko poleg lekarne. Tu me prodajalka zavrne: »E, veste gospod, zato smo vseeno Slovenci, če nimamo slovenskih vžigalic«. Tako sem obhodil prodajalne celega trga a nikjer nisem dobil vžigalic. Povsodi so mi ponujali nemške »Union« rekoč, da so bolj; ali jaz sem jih odvrčal. Pa vedno lepše. Grem v »liberalno trdnjavo Vipavsko v Hotel »Adria« misleč, da tu dobim narodne vžigalice. Kako se pa začudim, ko me hotelier nagovori nemški, in zve, da je trd Nemec. Ker nisem hotel nemški govoriti, moral je dobiti tolmača. A vžigalice sv. Cirila in Metoda lu nisem dobil. Tužna nam majka. Ako bo tako šlo naprej, se bo kmalu lahko zračunalo, v kolikih letih bo slovenskega naroda konec.

Izvrstno železnico imajo v Istriji. S postaje Poreč je odšel v nedeljo popoldne vlak; toda mesto da bi se čemdalje hitreje pomikal, se je čemdalje po-

časneje, tako da je le z veliko težavo prišel do naslednje postaje. Tukaj pa se je naslanilo popotnikom, da vlak ne gre dalje, ker je stroj pokvarjen. Popotnikom je bilo torej na prosto voljo dano, naj si pomagajo, kakor pač morejo. In to se ni zgodilo prvikrat!

Povednji Iz Celja se poroča, da je vsled deževja zadnjih dni predmestje Gaberje pod vodo. Savinja narašča.

Slovanska trgovska agentura v Trstu. Nekateri slovanski trgovci v Trstu skušajo ustanoviti zvezo dalmatinskih in bosanskih kupcev, da bi bilo kupovanje in prodajanje bolj urejeno. V tovrstno naj bi bilo v Trstu nekako skladišče vzorcev. Slovanskim trgovskim firmam bi njih naročbe preskrbovala slovanska agentura. Tako bi jim bilo mogoče, blago ceneje dobivati. Delo obeta dober vpeh.

O nesreči na lovu predzadnjo nedeljo pri Konjicah smo oni dan poročali, da je lovec obstrelil lovca, in pristavili, da je dotični uradnik baje v preiskavi. Sedaj se nam piše, da je obstreljenec četrti dan po nesreči zapustil bolnišnico v Konjicah in da razmere ne zahtevajo preiskave.

Iz Kranja se nam piše: Cerkevno petje v kranjski župni cerkvi je zadnje leto pod marljivim vodstvom g. organista Moharja vidno napredovalo. Dobro izveščani mešani zbor je njegova zasluga. Prišel mu je na pomoč sedaj še g. kapelan Hytásek, ki je strokovnjak v glasbi. Zegnanjsko nedeljo je bilo ljudstvo v cerkvi pri veliki maši očiščeno. Pola se je kaimova »Missa Sancta Caecilia« z instrumentalnim spremljevanjem. Prvo in drugo violino, violo, flavto, klarinet in kontrabas je precizno igral novi sekstet. V cerkvi je bilo navzoče mnogo gospode. Bili so prav zadovoljni z umetniškim vžitkom, katerega so imeli v lepi kranjski cerkvi. Ker umetna glasba blaži srce in povzdiguje duha k Bogu, kličeao pevsem in godcem: Le tako naprej do viška!

Utopil se je na Primosteku poleg Metlike v nedeljo zjutraj Frančišek Premier mlajši, mlinar in posestnik. Vsalet deževja je voda močno narasla in je udarila tudi v mlin. Zato se je podal omenjeni umikati vreče. Pri tem mu je pa na stopnicah spodrsnelo, da je pal v sicer okoli meter visoko stoječo vodo, kjer si je vsled padca obenem zadal še tudi smrtonosno rano na glavi tako, da se ni mogel rešiti.

Iz štajerskega deželnega šolskega sveta. V seji dne 24. septembra je sklenil deželni odbor povečati ljudsko šolo v Ljubnem v štirirazredno; na znanje se je vzela otvoritev obrtnega kurza v Mariburgu. Nastavljeni so kot nadučitelji sledeči gg.: na ljudski šoli v Lugovcu nadučitelj Rudolf Poklič iz Velke, na ljudski šoli v St. Ožbaldu pri Ebiswaldu zasebni učitelj v Sošanju Jan. Suen, na ljudski šoli v Podčetrtku nadučitelj Franc Lovrec iz Olmja, na ljudski šoli pri Sv. Marijeti na Drav. polji tamošnji šolski vodja Andrej Golob, na ljudski šoli s slovenskim učnim jezikom v okolici Velenja učit. in šol. vodja Janez Rupnik iz Spitališča in na ljudski šoli v Majšpergu učit. Jožef Lovrec od Sv. Urbana pri Ptuj. Kot učitelj in šol. vodja je nastavljen na ljudski šoli v Gornji Rečci učit. in šol. vodja Henrik Hribernik od Sv. Miklavža nad Laškim. Kot učitelji ozir. učiteljice so nastavljeni sledeči gg. in gdóne: na ljudski šoli v Mariburgu učitelj Jožef Widmoser iz Pušave, na ljudski šoli v Makolah učitelj in šolski vodja Jurij Lulek iz Podturja na Koroškem, na ljudski šoli v Studenicah učit. Sebastijan Krotky iz Reke, na ljudski šoli v Vidmu učitelj Franc Jamšek iz Selnice ob Dravi, na ljudski šoli pri Sv. Katarini nad Laškim učit. Rudolf Kalan iz Pišec, na ljudski šoli v Hrastniku učit. Ant. Hohnjec od Sv. Petra pod Sv. gorami, na ljudski šoli v St. Lovrencu na Drav. polju tamošnji učitelj Al. Bučar, na ljudski šoli pri Sv. Andražu v Sl. gor. učitelj Franc Cvetko od Male Nedelje, na ljudski šoli v Makolah učiteljica Marija Hos iz Negove, na ljudski šoli v Črešnevcu učiteljica Pavla Miklavc iz Makol, na ljudski šoli v Šmartnu ob Paki Antonija Valenčič iz Stranice, na ljudski šoli v Galiciji učiteljica Ivana Klemenčič iz Gotovelj, na ljudski šoli pri Sv. Andražu v Sl. gor. učiteljica Aloj. Cvetko roj. Frauensfeld od Male Nedelje. Kot pomožni učitelj za šol. okraja Ljutomer in Gor. Radgona je imenovan učitelj gosp. K. Mavrič v Križevcih pri Ljutomeru.

Garibaldijska himna. V Trientu je bil kaznovan kapelnik godbe laškega telovadnega društva s 100 kronami globe, ker je ukazal društveni godbi svirati Garibaldijsko himno. Mi ne razumemo, kako kaznujejo te ljudi, ko vendar vlada podpira Lahe na škodo Slovencev?

Zima? Iz Trsta nam pišejo: Do sobote nosili smo še letno obleko, potili smo se, kakor bi bili še tam po leti; pa kako ne bi, ko je toplomer kazal 16—17°R. V soboto popoldne imeli smo ob 3 urah še poletje, ob 5 in tri četrt pa že zimo. Toplomer je padel za 8° in ob 8. uri zvečer imeli smo 7° K nad ničlo. Burja je pihala

in močan dež je bil. V nedeljo pa je bilo zopet prijetno vreme. Tako so pa tudi bili prostori »Narodnega doma« pri Sv. Ivanu prenapolnjeni, kjer je priredila podružnica Sv. Cirila in Metoda »vinsko peskušnjo« na korist naše šolske družbe.

Sneg na Gorenjskem. Iz Kranjske gore se nam piše: V soboto dne 17. t. m. je pobelil sneg prijetno, romantično vasio Kranjskogoro. Velikana Privanik in Razora sta čisto bela, ter se ponosno dvigata odeta z zimske odeje. Vkljub snegu ter visoki temperaturi pod ničlo, se vendar nahaja tu še par družin letovičarjev, kateri se vendar ne morejo se ločiti od krasno divnega kraja. To je dokaz, da se Kranjski gori obeta lepa prihodnost. Žalibog, da biskuje v poletju le tuje naše pokrajine. Želeli bi bilo, da bi se število k nam prihajajočih Slovencev osobito Slovanov pomnožilo. kajti našemu kraju preti pogin glede narodnosti. Po kamniških planinah kakor tudi po Karavankah je padlo od sobote na nedeljo obilo snega. Zlasti mnogo ga kažeta Grintovec in Triglav.

Nesreča na železnici v Kranju. Iz Kranja nam poročajo: Včeraj v nedeljo, dne 18. okt. sta trčila skupaj v Kranju na kolodvoru okoli 1/12 ure dopoldne dva tovorna vlaka. Jeden vlak je prišel z Gorenjskega in drugega so premikali s kolodvora proti njemu. Polom je bil strahovit in razdejanje velikansko. Nekaj praznih vozov je popolnoma strtih, jeden voz je bil dvignjen na drugo, tudi stroja sta pokvarjena. Oba strojevo djista težko ranjena, od drugih oseb uslužbencev je jeden prav zelo in drugi bolj lahko poškodovan. Jednega ranjenca so precej odpeljali v ljubljansko bolnico, o drugemu se dvomi, da bo ostal pri življenju. Promet bo za nekaj časa ustavljen, ker razvalina vozov leži na progi, kjer se pričnaja en sam tir na Gorenji Savi. Vzrok nesreči je bila nepaznost. Ljudje so v obilnem številu vse popoldne hodili ogledovat razbita vlaka. Graje vredna je brezčutnost sosednega gostilničarja na Savi, ki je imel godce in ples potem, ko se je zgodila nesreča, v svoji gostilni prav zraven razbitih vozov in stokajočih ranjenecv. — Nadalje se nam o tem še poroča: Tovorni vlak 1761 trčil je včeraj pri svojem dohodu ob 11:36 dop. na postaji v Kranju na ravno tam stoječi vlak 1786, koji je ravno vozove premikaval. Stroj oboje vlakov in več vagonov je deloma popolnoma uničenih. Vlakovodja vlaka 1761 Stefan Smole je najbolj poškodovan, vendar je upanja, da okreva; manj hudo poškodovani so strojevodje Tavčar in Walda, kurjač Kokelj in sprevodnik Lamberger. Ranjenec prepeljali so z popoldanskim vlakom v Ljubljano, vlakovodjo Smole ta in kurjača Kokelja peljali so z rešilnim vozom v deželno bolnico, ostale odvedli so na dom. O vzroku nezgodi ni še gotovega; zastopniki ravnateljstva v Beljaku bili so s prvim vlakom na mestu in pričeli takoj z zasliševanjem prizadetih uslužbencev. V svrhu rešilne akcije pripeljal se je v teku popoldneva iz Ljubljane posebni vlak s potrebnimi orodji in zastopniki tuk. obratnega urada kurilnice in urada za vzdrževanje železnice. Promet bil je seveda ustavljen in so morali potniki prestopiti. Tovorni promet moral se je popolnoma ustaviti. Z današnjim vlakom 1714 (t. j. vlak, ki odhaja na Gorenjsko zjutraj ob 7. uri) otvoril se je zopet normalni promet; vsekako je jako hvalevredno, da se je ovira tako hitro odstranila. Koliko znaša škoda še do časa ni znano. Bila je ta nezgoda prva, odkar vozi železnica po Gorenjskem in železi je, da bi bila tudi zadnja.

Omnibus iz Lesca na Bohinjsko Bistrico. Gosp. Josip Ažman, restavratorec na Bledu in na Bohinjski Bistrici, je dobil dovoljenje za omnibus iz postaje Lesce skozi Bled na Bohinjsko Bistrico.

Poroka. Minuli četrtek se je vršila v Škofji Loki poroka gosp. Frana Verhunca, sodnega avakultanta v Bjelini (Bosna), z gospico Matildo Payerjevo iz Škofje Loke. Bilo srečno!

Imenovanja na goriskem hipotečnem zavodu. Iz »Gazzettino Popolare« smo izvedeli, da so se te dni izvršila imenovanja uradnikov na goriskem dežel. hipotečnem zavodu, in sicer so bili imenovani kakor piše »Gazzettino«, za računarja ne-i Mrach, ki se nahaja zdaj pri istrskem hipotečnem zavodu, za blagajnika neki Conte Del Mestri, ki je bil do sedaj višji poštni oficijal, za kancelista je bil imenovan deželni uradnik Kaučič, za računarskega asistenta Cazzafura in za uradnega slugo neki Klaučič iz Podgore. — Potem takem je oni, ki bo stal prvi pri vratih, namreč uradni sluga, vendarle Slovenec. Pa naj še kdo trdi, da nas nima rad dež. glavar dr. Pajer?

Italijanska univerza. Lahko odkritosrdni, to se jim mora priznati. Sami pišejo vsak dan, da z ustanovitvijo svobodne

laske univerze v Inomostu, hočejo prisiliti vlado, da jim da laško univerzo v Trstu. Ker so prideli ropotati Nemci proti tej ustanovitvi v Inomostu, vesele se tega Lahi, ker tako jim Nemci sami pomagajo, da bi bila vlada prisiljena ustanoviti radi nemirov v Inomostu laško univerzo v Trstu.

Smrtna kosa. V Kozjem na Štajerskem je umrla gospa Antonija Hafnar roj. Febr, soproga v pokojenega ravnatelja na goriskem izobraževališču, gosp. Franceta Hafnerja. — V Kozani je umrla gdč. Emilij pl. Reja.

Laški anarhisti. Poroča se, da je bilo zbranih v Vidmu za časa razstave več laških anarhistov, ki so imeli svoja zborovanja v neki gostilni. V Vidmu je prišel na razstavo tudi mežnar Petarin iz Ločnika. Slučaj ga je zanesel prav v ono gostilno. Mož je bil ogorčen, ko je slišal vzkliče ala »Viva Luccheni« itd. ter je oštel one, ki so tako klicali. Radi tega so bili srditi na njega, pa jim je srečno všel čez mejo. V Krmini je baje povedal vse policiji, kateri se je posrečilo, v Trstu prijeti več sumljivih oseb, o katerih bi se dalo soditi, da so anarhisti. Petarin dobiva od takrat opetovano pretilna pisma, v katerih mu grozijo, da pride ob prvi priliki ob življenje, in nedavno temu se je klatil okoli Ločnika neki človek, ki bržčas ni nameraval nič dobrega. Skratka: Petarin je v strahu pred anarhisti.

Nova trgovina v Gorici. Gosp. J. Medved je otvoril v Gorici veliko trgov. z narejenimi oblekami na tekališču Josipa Verdija št. 38.

Hrvatske novice. V Koprivnici se je vršil včeraj javen ljudski shod s temle dnevnim redom: 1. Financijalni odnosi Hrvatske nasproti Ogrski. 2. Ljudska prosveta. 3. Volivni red. 4. Svoboda tiska in zbiranja. Isto popoldne je bil tudi v Virju javni shod. — Grof Marko Bombelles se je vendarle odpovedal svojemu mandatu za sabor. No, dobil je dokaj nezaupnic od svojih volivcev! — Ljudski shod bo 25. t. m. v Vараždinu z dnevnim redom: 1. Obrana državne in narodne pravice kraljevine Hrvatske v današnji krizi habsburške monarhije. 2. Zagotovitev ustavnih pravic, kakor: svoboda tiska, govora in zbiranja. 3. Zahteva finančne samostalnosti in obrana gospodarskih interesov. 4. Zadača in program hrvatske stranke prava. — Dogovor ni sestane odličnih pristavev hrvatske stranke prava se je vršil včeraj v Sv. Petru na Mrežici v to svrhu, da se tem preje skliče velika ljudska skupščina radi finančne in ekonomske samostalnosti Hrvatske. — Ljudska skupščina v Glini se vrši dne 31. t. m. Zanimanje za skupščino je veliko. — Promoviran je bil doktorjem prava v Zagrebu Dušan Vukelić, kr. drž. ekaekutor. — Clanom zemljiške komasacijske komisije je bil imenovan Otton pl. Krajcovic. — Umrli je v Karlovcu dr. Beno Dürriegl, kr. javni bilježnik. — Planinsko kočnico na Prenju so otvorili 8. t. m. Koča se imenuje po princesini Ljudovika Bavarskega, ki je s svojo dečo potovala po Bosni. — Uredništvo »Hrvatskoga Prava« je poslalo ravnateljstvu družbe sv. Cirila in Metoda za Istro v Volosko 1000 kron. To je letos že tretjič storilo. — Na Reko prideta madjarska poslanca Kossuth in Barabas povodom spomina smrti Rakoczyjeve. Kossuth bo imel govor v laškem, Barabas pa v madjarskem jeziku. — Nemška vojna ladija »Moltke« je prišla v reško luko; pozdravili so jo topovi. Ladija pa se je usidrala v Opatiji.

Ljubljanske novice.

Nadvojvoda Henrik se je pripeljal danes zjutraj v Ljubljano obiskat nadvojvodo Jožefa Ferdinanda.

Sestanek kranjskih tiskarjev je bil povodom temeljitega uvaževanja, naj se li vaa avstrijska društva sklopijo v celoto, mnogoštevilno obiskati ter prišel po daljši debati do stališča, zavzemati in v bodoče federativni sistem, kateri je bil tudi doslej vedno na višku organizatoričnega polja. Iz stališča celokupnosti bi se posamne kronovine v tovo intenzivneje zavzemale za stavljenopreosnovno ali glede na narodne težkoče in druge ovire, katere se mahoma v sistemu juridicnih paragrafov preosnove napram društvm, ozirala in ogrevala se je vedina članov na lepo sedanje točnost in izpeljavi društvenih doloz. — Večerna zabava seje istotako sijajno obnesla ter nudila društenikom in po njih upeljanim g stom najboljši užitek. Za slične zabave jako primerna dvorana »Katol. doma« je bila premajhna, tako, da ni našlo obilo posetnikov prostora ter so bili primorani se vrniti. Jako pohvalno je omeniti poleg izprizajnosti sodelujoče gospice V. Hočeverjeve, tov. Kranjca, ter sl. pevskega društva »Ljubljane« tudi prepotrebne mestne godbe, katera je radodarno dokladala z godbenimi točkami in žela vsestransko pohvalo.

Vlak ga je povozil. Včeraj zjutraj ob pol 9. uri je na mostu čez Gruberjev kanal osební vlak povozil Matevža Zdešarja, hlapca pri Ani Teršanovi v Hradeckega vasi št. 20. Zdešar je šel čez most, da si je to prepovedano. Ko je privozil za njim vlak, je tekel, da bi vlaku ušel, a vlak ga je ravno na koncu mosta dohitel, ga zadel in ga vrgel na tla, da se je na glavi smrtnonevarno poškodoval in je takoj nezvesten obležal. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je ponoči umrl.

Sreča v nesreči. Včeraj popoldne ob pol 5. uri maza je blizu železniškega prelaza na sv. Martina cesti železniški čuvaj Josip Turk stan. v Zalokarjevih ulicah št. 4 premikalka, ko sta privozila dva vlaka, vsak od druge strani. Turk se je hotel izogniti vlaku, ki mu je privozil nasproti, pri tem pa je prišel na tir, po katerem je pripeljal vlak za njim. Leta ga je podrl pred se na železniški tir in je šel čez njega. Turk je ležal tako srečno na sredi tira, da se mu ni ničesar zgodilo, samo prestrašil se je hudo.

Soproga zobotehnika Petersa izvršila samomor. Včeraj popoldne se je v svojem stanovanju na Berweisovi cesti št. 7, zobotehnikova žena Adela Peters z na prai nastavljenim revolverjem vstrelila. Krogla je prodrla skozi prsi, ranila pljuča in je na hrbtu izstopila. Rana je smrtnonevarna. Kaj je vzrok poskušnemu samomoru, ni znano.

Na dnevnem redu jutranje izvanred. seje obč. sve a so naslednje točke: Finančnega odseka poročila o računskem sklepu mestnega loterijskega posojila za l. 1902; o XXXVIII. žrebanju istega poročila (dne 2. julija 1902); o dopisu škofijskega oskrbnitva v zadevi prodaje in odstopa sveta in poslopj od škofijske pristave na Sv. Petra cest; o ponudbi Josipa Pavlina za odkup nekake stavbišča pod Rakovnikom; finančnega in šolskega odseka poročilo v zadevi učnine na ljubljanskih ljubskih šolah. Poročilo odseka za olupšavo mesta o dopisu deželne vlade glede dovolitve prostora za postavljenje Valvazorjevega spomenika; samo stalni predlog za odpravo žične ograje ob poti na gornji Rožnik.

Temperatura je padla pri nas od sobote do včeraj v jutro za 7°, t. j. od + 13°R na 6°. Severovzhod nas je jel mraziti in spominjati na vladajočo jesen.

V gozde na Koroško delat odpeljalo se je v soboto po noči 150 delavcev, v Savonijo pa 100. Delavci so bili večinoma s Kočevskega okraja.

Ljubljansko barje. Vsed zadnjih nalivov je del barja polja in ceste pod vodo. Vode so narasle povsod za več čevljev. Ljubljana je bila včeraj popoldne narasla za 2 m. 40 cm. nad normalom. Sava pri Zalogu pa za 1-10 m.

Pijan sluga na konju. Častniški sluga Ivan Lužar je včeraj zjutraj na Poljanski cesti padel s konja in se nekoliko pobil. Bil je pijan.

Regulacija Miklošičeve ceste se je pričela na spodnjem koncu. Ob frančiškanski cerkvi pojde do frančiških ulic 3 metre širok asfaltiran hodnik, ostali svet pa znižajo. Menda napravijo ob robu hodnika tudi primerno železno ograjo, ki je seveda zelo potrebna.

Tatovi na delu. Včeraj zjutraj ukradel je dosetaj neznan tat tovarniški delavki Ivani Suhadolnik stan. na Sodarski stezi št. 2 iz zaklenjenega stanovanja 30 kron, katere je imela v molitveniku v zaklenjeni omari. Tat je našel ključ od sobe, katerega je imela skritega v kuhinji, odprl sobo in jo po storjeni tatvini zopet zaklenil. — Dne 16. t. m. bila je zidarju Maksimiljanu Tesitore iz Zupandčeve barake v Trnovem ukradena srebrna ura s srebrno verižico, v vrednosti 30 kron. Na krovu ure je bila vtisnjena tovarniška številka 8885.

Na kolodvoru najdene stvari. V mino-lem tednu se bile na južnem kolodvoru najdene sledeče reči: 2 lesena kovčega z obleko in s perlom, 1 denarnica, v kateri je bilo nad 7 K denarje, 1 ročni kovčeg s perlom, 2 dežnika in 1 škatlja z obleko.

Prizor iz gostilne. Delavec v tobačni tovarni Josip Peterca je včeraj zvečer v gostilni na Opekarski cesti št. 28 udaril s kozarcem po mizi, da se mu je kozarec v roki razbil. Peterca se je pri tem na desni roki hudo obrezal in je moral iti valed tega v deželno bolnišnico.

Sneg je padel mej dežjem v soboto od 10. do 12. ure zvečer tudi v Ljubljani. Sneg je sproti skopnel. Krim in sosednje hribe je nekoliko pobelil sneg.

Pobegnil prisiljenec. Danes zjutraj pobegnil je od zgradbe Vehovčeve hiše na sv. Petra cesti prisiljenec Anton Pontini. Paznik se je peljal za njim in ga na južnem kolodvoru vjel.

Napad na cesti. Delavec Ivan Ježek napadel je včeraj zjutraj delavca Jakoba Gruma stanujočega na Gruberjevi cesti s kamenjem, ker je zahteval od njega naj mu da nazaj 7 K 60 v., katere mu je bil zvečer, ko sta skupaj pila, ukradel. Grum je dobil več kamnov v glavo in je precej poškodovan. Ježaka je policija zaprla.

Ponesrečen delavec. Danes dopoldne padlo je s strehe pri nunskega samostanu več kosov opeke na glavo Ljvričevemu hlapcu Antonu Beliču z Viča, da ima na glavi precejšno rano. Nazgoda se je pripetila valed tega, ker je tesar pri popravljajoju strehe odkril streho in zležil opeko drugo vrh druge, ta pa je izpodrsnila s strehe na cesto.

Izkaz posredovalnega odseka slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani. Proste službe: 1 kontornist stenograf, 2 pomočnika mešine stroke, 1 pomočnik manufakt. stroke, 1 pomočnik špeer. stroke, 1 pomočnik galant. stroke, 5 prodajalk, 2 vajenca. Službe iščejo: 4 kontornisti oziroma kontornistinj, 3 pomočniki manuf. stroke, 9 pomočnikov meš. stroke, 4 pomočnika špeer. stroke, 3 želez. ali špeer. stroke, 1 blaginščarka, 1 vajenec.

Tiakovanje Dunajske ceste. To tiakovanje so končali let s pri Gabrieljevi hiši. Baje so bo prihodnje leto nadaljevalo do železnice.

Velik izgred. Laški delavci, ki delajo na novem vojaškem strelišču, so včeraj zvečer v Pavkovi gostini provzročili velik izgred. Med plesom so se sprli z domačimi gosti in z vojniki in je deavio Ernest Fuera vdaril brambovca Rudolfa Kramarja in Antona Jurkoviča s palco po glavi, polr G. Rosati pa je dal Kramarju še povih eno zausnico. To je bilo seveda vojakom in drugim gostom preveč in naenkrat se je vse vzdignilo in nastal je splošen pretep, pri katerem so bili čevljar Pavel Železnikar, stanujoč v Tesarskih ulicah št. 3, čevljar Avgust Valenta, stanujoč v Wolfovih ulicah št. 4 delavec Franc Miklavčič, stanujoč na Karolinski zemlji št. 10, delavka Marija Koritnik, stan. v Tesarskih ulicah št. 3 in dva vojaka poškodovani. Dva policaja sta z velikim trudom naredila zopet mir v gostini in aretirala Fusasa in Rosati-ja, med tem, ko so drugi Lshi ušli in s tem pa stražnikom lučali kamenje, tako, da je dobil nadstražnik Jakob Keržan kamen v nogo in je bil poškodovan. Danes zjutraj je policija zaprla še osem laških delavcev, ki so se udeležili te peža.

Društvena godba se je zadnji čas pri občinstvu s svojo vztrajnostjo, z eksaktnim igranjem in svojim dobro izšolanim materijalom povsod priljubila. Ali, kar hočemo danes tukaj pibiti, je to, da se ne podpira to podjetje od nekaterih krogov tako, kakor zasluži. V Ljubljani so ljudje, ki bi radi imeli seveda 36 do 44 mož močno in izurjeno godbo, da bi jim delala zabavo, pri tem pa se z beračenjem — same vzdržala! Da bi pa gotovi krogi žrtvovali na mesec ali pol leta par sto kron, za kaj takega jih pa ni dobiti! Vprašamo le: Čemu se v Ljubljani trga iz žepov toliko „narodnega davka“, ki ga je pol — nepotreba, dobra domača godba pa prepušča — beračenju! Gostilničarjem vso čast, ti jo podpirajo, a tudi drugod bi zaslužila godba več podpore!

Prijatelj godbe.

Pogrešano. Dotične osebe, katera je včeraj v dvorani „Katol. Doma“ zamenjala svetlorajavkast površnik, se prosi, da ga vrne g. Bajču v Katoliški tiskarni.

Za pokrovitelja prve najstarejše moške Ljubljanske podružnice »Družbe s. Cirila in Metoda“ priglasi se je včeraj prvomestniku dru. Storu, veleblagorodni gospod Fran Kolman, hišni posestnik, trgovec itd. v Ljubljani. To je že štiriinideseti pokrovitelj podružnice. Da bi našel velikodušni dobrotnik naše prepotrebne družbe sv. Cirila in Metoda mnogo posnemovalcev in naslednikov! Bog ga obrani mnogaja leta!

Mesto Draždane in Ljubljana. Letos je mej počitnicami obiskalo tudi iz Ljubljane več oseb mesto Draždane, ki se odlikuje od drugih mest zlasti po obilih modernih javnih napravah kanali aciji, cestah, tržnicah, ubožnih hišah, bolnišnicah itd. Gospodje, ki so se vrnili s potovanja, so polni hvale o teh velikomestnih napravah, ali — edini so v tem, da je za provincijalno mesto kakršno je Ljubljana, tak luksuz predrag, in pomeni to, kar sport pri človeku, ki ni kapitalist.

Graški državni nadpravdnik dr. Aleks. Riegler je prišel v Ljubljano nadzorovat tukajšnje urade državnega pravdnštva.

Zadružni instruktor. Dr. Friderik Rücker, okr. kom. v trgovskem ministrstvu in zadružni instruktor je došel v Ljubljano in se nastanil v hotelu pri Maliču.

Doklada za kanalizacijo. Deželni zboru se bo v kratkem pečati z obširnim poročilom županovim, kako bi se zakonodajnim potom vpeljal v Ljubljani davek za kanalizacijo, t. j. prispevki zanjo; namreč za zgradbo kanalov pri hišah zasebnikov (hišah posestnikov), kakor tudi za javne (cestne in ulične) kanale. Ta doklada bi donášala obšini 40.000 kron. Izdala je do zdaj občina že nad 200.000 kron za kanalizacijo. Vprašanje je le, če jo bodo najemniki stanovanj, katerim jo bodo brž hišni gospodari naložili na hrbet, tudi voljni plačati.

Zidarska dela v Ljubljani je ta teden nekoliko dež motil. Nove stavbe na knežškofovih stavbiščih so večinoma že vse v surovem zidovju dograjene. Nova Delcottova

vila je pokrita in stavijo zdaj na njej še stolpič. Gospodarsko poslopje pri Jozefišču in otroški bolnici je ometano in deloma tudi že osnaženo. Na stavbiščih pri Kolizeji prično prihodnje dni z zgradbo ondi projektiranih novih hiš in se zanje že dovaža material. Pri zgradbi hranilišnega poslopja v Presernovih ulicah je prišlo do dozdano. Ob ugodnem vremenu bo stavba do konca novembra pod streho. Zidarska dela pri hiši banke »Slavije« v Vegovih ulicah so dovršena. Jernej Babičeva stavba v podaljšanih Hilšerjevih ulicah je dospela do prvega nadstropja. Pri vojaškem strelišču se izvršujejo še zidarska dela. Odkupljeno Gražarjevo poslopje v Vegovih ulicah je podrt do tal. Z zgradbo dr. Valentčagove vile prično prihodnje pomlad Urbančeva hiša ob voglu Šentpeterske ceste je večinoma že osnažena. Hiša Josipine Počivavnikove je dograjena in bo prihodnje dni pokrita. Delavcev že močno primanjkuje.

Vstaja na Balkanu.

Turški listi so objavili v sobotnih številkah sklep ministerskega posvetovanja, kojega je sankcioniral sultan. V njem se govori, da se v enem delu Rumelije radi tega ne morejo izvesti reforme, ker to ovirajo nepričakovani dogodki. Turška vlada pa misli, da se mir kljub temu skoraj zagotovi v teh okrajih.

Turška vlada se trudi, da poveča svoto za zgraditev razdejanjeh vasij. Izdati pa hoče v to svrho tudi oklic na druge vlade. Za zgradbe vasij, cerkva in šol je dovolila 50.000 turških funtov, kakor se poroča iz Carigrada. Turški ministri se še nadalje posvetujejo v zboljšanja stanja

Bolgarija in Turčija se vsled svojih dogovorov že demobilizirata. Z demobilizacijo je začela Bolgarija in je odpustila en razred rezervistov. Zdej pride na vrsto Turčija. Bolgarija pa nima nič vpliva na notranjo vstaško organizacijo v Makedoniji, ki hoče na vsak način nadaljevati boj. Toda demobilizacija na bolgarski in turški strani bo najbrže preprečila tudi vstaške Makedonce, da se v Sofiji in Carigradu trudijo, da odstranijo vojsko in se dogovoré mirnim potom.

Avstrijska vlada je predložila Avstro-Ogrski in Rusiji nasvete glede balkanskega vprašanja, v katerih govori o bolj praktičnih reformah v Makedoniji in predlaga, naj evropski vojaški tajniki spremljajo turške čete.

Nadalje nasvetuje tudi Anglija, da se postavi v Makedoniji krščanski guverner ali da se turškemu guvernerju imenujejo krščanski svetovalci in da se tjakaj odpošljejo evropski častniki v svrho organizacije in da naj se odpošličejo disciplinirane turške čete. Avstrijska in ruska vlada sta te nasvete sprejele z zadovoljstvom in odgovorile angleški vladi, da jih bosta uvaževale.

Pri Solunu se je zopet zvršil dinamični atentat na vojaški vlak, pri katerem je bil stroj kakor tudi tir poškodovan. Kurjač je bil lahko ranjen.

Dogodki na Hrvatskem.

Po Starčevićevi slavnosti.

Minuli so svečani dnevi lepe Starčevićeve slavnosti. Pri njej so sodelovali domoljubi raznih političnih nazorov, ali zedinjeni vsi v domovinske ljubezni in navdahnjeni za mir in slogo med celokupnim Hrvatsvom iz vseh hrvatskih dežel. Pri odkritju spomenika prezasluznemu domoljubu si videl osivele boritelje, ki so se bojevali sicer podraznimi barjaki, ali vsi z najboljšo nakano le za krist svoje domovini. Ššli so s takaj odlični nekdanji Obzoraši in Starčevići, zdaj vsi zedinjeni v hrvatske strani prava. Do zdaj so se borili vsak pod svojo zastavo, katero niso imenovali hrvatsko, ker so mislili, da je to na Hrvatskem nepotrebno. Toda vladna stranka je s svojim delovanjem že pokazala na Hrvatsvo in kar se je v zadnjih letih prepustilo ravno po tej stranki je bilo že kar nevarno obstanku samega Hrvatsva. Domoljubi so bili prisiljeni, da zapišejo na svojo zastavo hrvatsko ime, ker ga je mažaronska vlada nakonila izbrisati. Najprej je stopal en del domoljubov pod to hrvatsko zastavo, ki je bila pravzaprav določena že leta 1894. s poznanim programom; prigodom zadnje Starčevićeve slavnosti pa so se zedili vsi domoljubi pod hrvatsko zastavo, pod katero so nakanili nadaljevati boj za obstanek Hrvatsva. Stari odločni pobornik za hrvatska prava, dični govornik dr. Bresztyensky, je v svojem govoru pri odkritju Starčevićevega spomenika, proglasil pomirbo med vsemi domoljubnimi Hrvati. Palmo je položil na grob Starčeviću, ter prosil vse Hrvate, da prisežejo na tem svetem mestu mir in slogo med vsem Hrvatsvom, kajti le pomirba more Hrvate pripeljati do onega cilja na katerim težil pokojni Starčević: do edinstva in slo-

bode vseh Hrvatov. Besede odločnega vodja vseh Hrvatov združenih pod hrvatsko zastavo so delovale na vse prisotne s tako domoljubno silo, da je ves zbrani narod, ki se je štel na tisoče, glasno prisegel mir in slogo. Govor d. čnega vodje vseh neodvisnih Hrvatov so zategadelj pričbili vsi opozicijski čiasopisi a vredno bi bilo, da se razširi po vseh hrvatskih deželah. Pred vsem pa naj si ga dobro zapomnijo oni, ki so postavljeni, da privedajo pomirbo, sklenjeno 11. oktobra nad Starčevićim grobom v vsem narodu. Posebno naj bodo cprezni opozicijski čiasopisi, da se ogiblajo vsake nepotrebne polemike, posebnje osebné, ker je ravno iz tega izšlo že toliko zlega. Zdej je dolžnost vseh domoljubov, da se posle pomirbe začne resnobno delo, ki ga čaka nakopičenega na vseh krajih. Tako, kakor je bilo do zdaj ne mora in ne sme ostati. Boj za samostalnost Hrvatske na vseh pojih se mora odločno začeti, a nadjamo se, da se složnemu narodu boj ne bode izalovil, saj se gre za pravično in pošteno stvar.

Književnost in umetnost.

* »Amaconke« v zagrebškem gledališču. Hrvatsko deželno gledališče je sprejelo Parmove »Amaconke« v svoj letošnji repertoar ter se uprizori opereta našega skladatelja v Zagrebu že v kratkem. Glasbeni material se že pripravlja. Veseli nas, da se seznanijo tudi Hrvatje z našo najboljšo opereto. — K jutranji predstavi se nam poroča: Skladatelj je zložil za gospoda Liera (žida Moška) nov kuplet, ki se poje v tretjem dejanju. Opereta je na novo in prav skrbno izrežirana. Sodelujeta moški in ženski zbor.

* Slovensko gledališče. V soboto se je ponavljala burleska »Lepa Lida«. Izpuščenih je bilo več pevskih točk, kar nas je prav zadovoljilo. Tudi estala dejanja so bila dokaj okrajšana, kar pa vseeno igre ni pobiljšalo. Osebie je bilo vse staro. Zlasti so ugajali gl. Kalivodova in Růkova in gospodje Verovšek, Čonsky Nučič in Boleska. Gledališče je bilo sredeje obiskano.

* Gradivo za zgodovino Slovencev. Gg. ki žele imeti to knjigo vezano, prosimo, da to naznanijo takoj. »Leonovi družbi« ali pa g. knjigovezu Franu Breškvaru v Ljubljani. Knjiga je dotiskana.

* Poduk rojakom Slovincem, ki se hočejo naseliti v Ameriki To vele-zanimivo knjižico smo včeraj dobili iz Amerike. Več jutri.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Ruski prestolonaslednik se napoti v kratkem v Cannes, da se tamkaj poroči z vojvodinjo Cecilijo. — V Szegedinu so zaprli pet pijonirjev zaradi znane venčne afere. — Obiski vladarjev. Naš cesar namerava spomladi obiskati angleškega kralja. Cesar ostane tamkaj tri dni. Za njegov obisk se delajo velike priprave. — Na splošnem shodu poštnih uradnikov, ki bo na Dunaju 25. oktob., bodo uradniki zahtevali, da se uvede ob nedeljah in praznikih nedeljski počitek. — Zima. V Varšavi je popolna zima. Mraza je 4 stopinje. Sneg pada neprestano. — Brezžično brzojavljenje je bo uvedeno mej Pekinom in Toku. — Ustanovitev sanitetnega ministrstva zahtevajo zdravniške zbornice v Avstriji. — Zgodnja zima. Kakor se poroča iz Lipto-Szent-Mitlosa, vlada v liptoskih Karpatih že nekoliko dnij hud mraz. V dolini padajo snežinke, v hriboh ga popolnoma sneži. Na visoki Tatri vlada pravcata zima; kolikor daleč seže oko, vse je pokrito z debelim snegom. — Miljonar v zaporu. Iz Oseka se poroča, da je tamkajšno sodišče obsodilo nekdanjega milijonarja Ignaca Deutscha zaradi goljufij na dveletno ječo. — Mont-Pelée zadnje poročilo na Martinik odposlane ekspedicije poroča, da bode ognjenih začel zopet bruhati. Prebivalci severne strani otoka se izselijo. — Eifflov stolp pri Parizu nameravajo l. 1910 podreti. — Boris Sarafov, terem so poročali zadnje dni turški voj., da je bil umorjen, živi in se prav dobro počuti. — Iz Belgrada se poroča o »besnem« načrtu srbske skupščine, s katerim skupščina odobrila umor kralja Aleksandra, da sta bila proti odobrenju takega načrta samo dva poslanca. Posebno je proslavljal umor poslanec Ljuba Zivko. — Skrlatica se epidemno širi po Belgradu.

Sredstvo za odvajanje vlage sten in zidovja. Stearin in kavstična soda se stopita v enakih delih z dodatkom nekoliko octove in salicilne kisline. Ta masa sestavlja neko vrsto antiptičnega in vlago odvajalnega mila. S tem milom se kakega suhega dne obdrgne vlažno steno, le da se mora to milo prej v vrelí vodi razstopiti. Da se odstrani

neprijeten duh mila, se lahko pridene neko-liko karbolne kisline. Po prvem modulu se namaže vdrugeč, ter se pridene še nekoliko v vodi razpuščenega galuna ali kaliklora in salicilne kisline. Tako namazane stene so popolnoma zavarovane proti vplivu vlage.

Koliko pismov razpošljejo vla-darji? Največ pismov razpošle ruški car, kateri rabi v svojih osebnih in službenih pismih posebno abecedo. Pisma ga stanejo na leto do 80.000 mark. Nemški cesar po-rabi za pisma 60.000 mark. Tudi nemški cesar piše s posebno pisavo. Avstrijski cesar, italijanski kralj in grški vladar razpošljejo le malo pisem; kralj Edvard in kraljica Aleksandra pa sta razposlala v l. 1903 pismem za 50 000 mark.

Društva.

(Vabilo) k VII. rednemu ob-čnemu zboru »Društva slo-venskih odvetniških in no-tarskih uradnikov s sedežem v Celju« vršedim se v nedeljo, dne 15. novembra 1903 ob 1 uri pop. v mali dvorani »Narodnega doma« v Celju s pripombo, ako ne bodete ob tej uri za sklepe potrebni dve tretjini udov zastopani, se vrši ob 3. uri občni zbor brez ozira na število navzočih. Vapored: 1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika II. red. obč. zbora. 3. Poročilo društvenega vodstva: a) tajnika, b) blagajnika. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. volitev ob-bora. 6. Razni predlogi. Po zborova-nju se vrši koncert v »Na-rodnem domu«. Odbor.

Potres razrušil osem vasi.

Splošen potres so imeli v južni Rusiji v okrajih Turseyz in Charazan. V osmih vaseh je popolnoma razdrti 800 poslopij, 400 poslopij je tako poškodovanih, da ne more v njih nihče več stanovati. Potres je trajal 24 ur. Doselej so potegnili iz razvalin 99 mrtvecev, vendar je žrtev veliko več. Nad 10.000 oseb je brez strehe. Med pre-bivalstvom je strahovita beda.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dobrna pri Celju, 19. okt. Po-litični shod vzlic slabemu vremenu prav dobro obiskan. Do 400 udeležencev. Govorniki državni poslanec vit. Berks, potovalni učitelj Goričan, deželni po-slanec dr. Dečko, domači kapelan Schreiner in dr. Kukovec. Vsi go-vori so se z največjim navdušenjem po-stušali. Dobrna je in ostane odločno slovenska!

Dunaj, 19. oktobra. Posl. Straneky je imel z ministrskim predsednikom daljši pogovor. Tudi Herold in Pacak sta bila povabljeni k ministrskemu pred-sedniku, a sta vabilo odklonila.

Dunaj, 19. oktobra. Danes je ce-car sprejel v avdijenci bivšega ogr-skega deželnobrambnega ministra ba-rona Fejervarya.

Dunaj, 19. okt. Po dolgem času je gospa Schrat zopet nastopila na odru. V soboto je nastopila v nemškem ljudskem gledališču. Občinstvo jo je ži-vahno pozdravljalo.

Dunaj, 19. okt. Vlada glede raz-voja stvari v češkem deželnem zboru ni storila nobenega koraka. Ces. na-mestnik grof Coudenhove je v soboto poročal Körberju o položaju, nakar je zopet odpotoval v Prago.

Budimpešta, 19. okt. Danes po-poludne Lukacs odpotuje na Dunaj, kjer bo jutri poročal cesarju o posve-tovanju odseka, ki je sestavil program liberalne stranke in ki se je bavil z ne-katerimi cesarjevimi pomisleki. Lukacs bo skoro gotovo spremljal Khuen He-dervary. V liberalnem klubu se govori danes o naslednji listi: Lukacs, mi-nistrski predsednik in finance, Apponyi, notranje ministrstvo, Perzcel, naučno ministrstvo, Hieronym, trgovino, Nagy, iustico, Zelensky poljedelstvo, Kolosvary deželno brambo.

Praga, 19. oktobra. Poslanec He-rolld je naznanil svojim volivcem, da z ozirom na izraze zaupanja obdrži svoj mandat.

Praga, 19. oktobra. Glasilo po-slanca Pacaka piše: Češka delegacija ne bo prezrla postopanja vlade, ako bi zaključila deželni zbor ter s tem Nem-cem pomagala iz zadrege. Čehi bodo z obstrukcijo v parlamentu odgovorili na

nemško obstrukcijo v deželnem zboru, in naj se radi tega tudi razbije parla-ment. (Bodoče stališče slovenskih po-slancev v državnem zboru naj bi bilo tudi odvisno od vladnega stališča na-pram ogromni večini slovenskega ljud-stva na Kranjskem in napram vlad-nemu postopanju v drugih pokrajinah proti Slovincem! Opomba ur.)

Inomost, 19. okt. Rektor univerze je dejal, da Italijani svobodno laško uni-verzo skoro gotovo ne ustanove. Nji-hova agitacija ima namen spraviti ve-liko število laških dijakov v Inomost in s tem pritiskali na vlado za ustano-vitev laškega vseučilišča.

Lvov, 19. oktobra. Tu se je vršil sestanek poljskih državnih in deželnih poslancev, ki so protestirali proti usta-novitvi rusinske gimnazije v Stanislavu, češ, da za sedaj za to ni primeren po-ložaj. Shod se je izjavil, da bi bilo kr-šenje avtonomije, ako bi vlada ustano-vila to gimnazijo brez dovoljenja dežel-nega zbora.

Lvov, 19. oktobra. Danes je bil na vseučilišču mir. Profesorjev niso po-zdravljali niti poljski dijaki, niti niso proti njim demonstrirali rusinski dijaki.

Petrograd, 19. oktobra. V zadevi razmer na vzhodu zboruje poseben ob-dor pod carjevim predsedstvom. Odbor se posvetuje o upravi Mandžurije in o sredstvih ondi razviti trgovino.

Petrograd, 19. oktobra. Poroča se, da je potovanje carjevo v Italijo od-godeno do spomladi. Ako se tedaj po-ložaj ne zboljša, tedaj obišče car Italijo na ta način, da pripluje rusko brodovje s čarjem na italijansko obrežje, car pa svoje ladije ne zapusti. Ta obisk bo sli-čen onemu v Gdanskem.

London, 19. okt. Nad 100.000 ja-ponskih vojakov stoji pri Hakodate pri-pravljenih za vsak slučaj. Rusi utrju-jejo vedno bolj svoja taborišča. Konfe-rencia mej ruskimi in japoskimi urad-niki baje ni imela vspeha. V slučaju, da izbruhne vojna, pripluje v azijska vodovja 49 ameriških ladij. Vlada ameriških združenih držav hoče uveljaviti integriteto nove pogodbe, za-to odpre Kitajska Ameriki dve luki. Angleška pomnoži svoje vojno brodovje na vzhodu in ima že nekaj angleških vojnih ladij nalog odpluti tja. Japonska je izkrcala čete pri izlivu Pingyanyov.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra, v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
17. 9. zveč.	732.1	4.1	sr. szah.	dež	
18. 7. zjut.	730.0	5.0	brezvetr.	oblačno	54.6
2. popol.	729.9	9.9	sl. svzh	pol obl.	
18. 9. zveč.	730.5	5.1	sl. szah.	jasno	
19. 7. zjut.	731.0	1.4	sl. sever	megla	0.0
2. popol.	732.7	12.0	m. szah.	pol obl.	

Srednja temperatura sobote 8.7°, normale 10.2°
Srednja temperatura nedelje 6.7°, norm. 10.1°.

Zitne cene

dne 17. oktobra 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7.62	do 7.63
april	7.72	7.73
Rž za oktober	6.20	6.21
april	6.44	6.46
Oves za oktober	5.40	5.41
april	5.62	5.63
Koruza za maj 1904	5.31	5.32

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7.75	do 8.23
Rž južne železnice	7.75	8.20
Ječmen	6.50	6.65
ob Tisi	6.40	7.40
Koruza ogrska	6.10	7.20
Činkvant	6.50	6.70
Oves srednji	7.90	8.25
Fizol	5.75	6.10
	6.25	11.50

Koledar

katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1904

z jako zanimivo in rabno vsebino, z ime-nikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim za-pisnikom itd. stane v »Katoliški Bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

1319 1-1

Podpisani s tem naznanjajo, v lastnem kakor tudi v imeu vseh ostalih sorodnikov prežalostno vest o smrti svojega nepozabnega soproga, ozir. očeta, starega očeta in pradedu, gospoda

Jakoba Lorber

zasebnika,

ki je nočoj ob polu 12. uri ponoči po kratki, mučni bolezni, prejemši sv. zakramente za umirajoče mirno zaspal v 91. letu svoje dobe.

Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v ponedeljek, dne 19. t. m. ob 5. uri popol-dne slovesno blagoslovili v mrtvašnici pri sv. Krištofu ter nato položili k večnemu po-čitku v lastni grob.

Sv. zadušne maše se bodo brale v župni cerkvi Marijinega oznanenja.

Draga pokojnika priporočamo pobož-nemu spominu.

Ljubljana 17. oktobra 1903.

Elizabeta Lorber, soproga. — Josip Lorber, hotelier in restavratör, sin. — Ana Horvat, Marija Weixel, Fani Apih, Alojzija Selinšek, hčere — Frano Horvat, realitetni posestnik: Avgust Wel-xel, polovalni uradnik, Florijan Apih, c. kr. sodni uradnik, Frano Selinšek, hišni posestnik v Mariboru Alojzija Lorber, roj. Pook, sinaha. Vsi vnuki in pravnuki.

Bronza, tekoča, v poljubni boji, je najboljša in najpripravnije sredstvo za po-zlačenje in broniranje vsakovrstnih predmetov ter daje najboljši leskin trajnost. Tudi bronzi prašek se dobiva v prodajalnici oljnatih barv trdke BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice.

Vnanja naročila po povzetju. 524 2 12-1

Kot gospodar,

oskrbnik ali upravitelj iščem službe. Sedaj sem pristav ekonomije. Dovršil sem poljedelsko srednjo šolo z odliko, imam naj-boljša spričevala, dobro prakso v poljedel-stvu, sadjarstvu, vinarstvu, gozdarstvu in živinoreji. Star je 23 let, vojašine prost, sem strokovni pisatelj, zmožen češkega in nem-škega jezika.

Vstop takoj pod skromnimi pogoji.

Fran Suchy,

Medlešice na Češkem.

1370 1-1

Sukneno blago

za vsako potrebo se prodajajo v vsaki kakovosti in največji izberi najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Sukneni ostanki po zelo nizki ceni.

Vzorec se pošiljajo na vse strani brezplačno.

Usojam si s tem naznaniti, da sem pretrgal raz-merje s g. Edmundom Kavčičem in le-temu sedaj več ne dajem svojega obče priljubljenega

likerja „TRIGLAV“.

To priljubljeno zdravo pijačo, ki se ne sme same-njati s likeri, ki jih izdeluje neka kranjska rastlinska destilacija Florian, izdelujem odslej na lasten račun. Naročila sprejemam sam ali pa trdka Mih. Kastner v Ljubljani.

Velespoštovanjem

I. Klauer.

1351 3-3